

ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง คำนาม

คำนาม

คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกหรือมีความหมายถึง บุคคล สัตว์ สิ่งของ สภาพอาการ และลักษณะ ทั้งนี้รวมสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเข้าไว้ด้วย อาทิ ครู ม้า ขนม โรงเรียน เด็ก ปากกา วิชา ปัญญา ปีศาจ เทวดา ผี ฯลฯ

ชนิดของคำนาม

คำนาม แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ

1. คำสามัญนาม (คำนามสามัญ)
2. คำวิสามัญนาม (คำนามวิสามัญ)
3. คำลักษณนาม
4. คำสมุหนาม
5. คำอาการนาม

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. คำสามัญนาม (คำ-สา-มาน-ยะ-นาม) (**คำนามสามัญ**) คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ โดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจง เช่น คน นก พ่อ รถ แม่น้ำ โรงเรียน เป็นต้น คำสามัญนามบางคำมีคำย่อเพื่อบอกชนิดย่อยของสิ่งต่าง ๆ เรียกว่า “คำสามัญนามย่อย” เช่น คนจีน, นกแก้ว, รถไฟ, กลัวย่น้ำว่าพ่อ บุญธรรม, โรงเรียนประถมศึกษา เป็นต้น

ตัวอย่าง

- เด็กชอบเล่นอยู่ในโรงเรียน
- ช้างชอบกินกล้วย
- ปากกาอยู่ในโต๊ะ
- บ้านเป็นปัจจัยหนึ่งของมนุษย์
- วิชาเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา

2. คำวิสามัญนาม (คำ-วิ-สา-มาน-ยะ-นาม) (**คำนามวิสามัญ**) คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะของ คน สัตว์ สิ่งของ หรือคำเรียกบุคคลตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเจาะจงว่าเป็นคนไหน สิ่งใด ที่ไหน เช่น โรงแรมดุสิตธานี, วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์, วัดพระศรีรัตนศาสดาราม, นายวิทยา อำเภopakเกร็ด เป็นต้น

ตัวอย่าง

- ทิวาและราตรีเป็นพี่น้องกัน
- ภูพานราชินีเวศน์เป็นชื่อพระตำหนักอยู่ที่จังหวัดสกลนคร

- เราไปสมัครงานที่กระทรวงสาธารณสุข
- ลิลิตพระลอได้รับการยกย่องว่าเป็นยอดของวรรณกรรมประเภทลิลิต
- พระพุทธชินราชเป็นพระพุทธรูปที่มีความงดงามมาก

3. คำลักษณนาม (คำ-ลัก-สะ-หนะ-นาม) คือ คำนามที่ทำหน้าที่ประกอบนามอื่น เพื่อบอกรูปร่าง สันฐาน การจำแนก ปริมาณ เวลา วิธีทำ และลักษณนามอื่น ๆ หรือคำคำนามที่กล่าวก่อน ซึ่งพระยาอุปกิต ศิลปสารได้รวบรวมและจำแนกไว้ ดังนี้

3.1 คำลักษณนามที่บอกสันฐาน ได้แก่คำว่า วง หลัง แผ่น ผืน แแถบ บาน ลูก ใบ แห่ง ก้อน คั่น ตัน ลำ เครื่อง ดวง กระบอก เส้น สาย ปาก ปีน ซี แพ เกล็ด รวง เม็ด ฯลฯ

ตัวอย่าง

- ที่บ้านตาอินทร์มีเปโลอยู่ 2 ปาก
- ฉันทชื่อข้าวเม่าทอดมาจากตลาด 3 แพ
- เวลาจะล้างผักสดให้สะอาดต้องใส่ต่างทับทิมในน้ำ 4-5 เกล็ด
- ก้านร่มของฉันทักอยู่ 2 ซี
- ในพระบรมมหาราชวังมีบุษบกหลายหลัง

3.2 คำลักษณนามบอกหมวดหมู่ ได้แก่คำว่า กอง พวก เหล่า หมวด หมู่ ฝูง ไชลง คณะ นิกราย ลำรับ ชุด ช้อ โรง ครอก ชั้น ฉับ ระดับ จำพวก อย่าง ประการ ชนิด แบบ ลักษณะ รูปแบบ ประเด็น วง ตับ ฯลฯ

ตัวอย่าง

- ในป่าแถบเมืองกาญจนบุรีมีช้างอยู่ 2-3 ไชลง
- เจ้าจุมปึกสุนัขที่บ้านออกลูกมา 1 ครอก
- ปัญหานี้มีข้อโต้แย้งหลายประเด็น
- ฉันทไม่ไปโรงเรียนวันนี้เพราะมีเหตุผลหลายประการ
- สมศรีเขียนจดหมายมาหาฉันท 2-3 ฉับแล้ว

3.3 คำลักษณนามบอกจำนวนและมาตรา ได้แก่คำว่า คู่ โหล กุลี บาท ซึ่ง กิโลกรัม ชะลอม ขวด หีบ หยด กล่อง ซ้อน ถ้วย ลิตร ตุ่ม ไห โยชน์ กิโลเมตร เกวียน ฯลฯ

ตัวอย่าง

- ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร ถึงเชียงใหม่ประมาณแปดร้อยกว่ากิโลเมตร
- ปีใหม่เพื่อนให้ขนมเค้ก 1 กล่อง
- สุรียซื้อรองเท้าใหม่ 1 คู่
- ทองคำ 1 บาท มีน้ำหนัก 15 กรัม
- แม่ใช้ให้น้องไปชื้อน้ำปลา 1 ขวด

3.4 คำลักษณนามบอกอาการ ได้แก่คำว่า จับ มวน มัด พับ กำ ท่อน ห่อ หยิบ จับ

ผูก ฯลฯ

ตัวอย่าง

- หลวงตาเยียมมีคัมภีร์ 3 ผูก
- แม่กินขนมจีนแค่ 3 จับ ก็อิ่ม
- เก่งไปเกี่ยวหญ้าให้แพะได้ 2 ฟ่อน
- พี่สั่งให้ฉันซื้อดอกไม้ 3 กำ
- สมพงษ์สูบบุหรี่วันละ 6-7 มวน

3.5 คำลักษณนามบอกชนิด ได้แก่คำว่า พระองค์ องค์ รูป ตน คน ตัว ใบ เรือง ลิ่ง อัน

เลา เชือก เรือน เล่ม ฯลฯ

ตัวอย่าง

- วิทยากรแต่ละตนที่อยู่ในป่าหิมพานต์ล้วนมีรูปร่างหน้าตางดงาม
- ขลุ่ยเล่มนี้เป็นของคุณตาฟ่อน
- นาฬิกาแต่ละเรือนมีราคาเหยียบล้านเลย
- โถแก้วแต่ละใบของคุณย่าล้วนมีราคาแพง ๆ ทั้งนั้น
- แก้วอี่ทุกตัวในห้องนี้ทำด้วยไม้สักทองฝังมุกทั้งสิ้น

4. คำสมุหนาม (คำ-สะ-หฺม-หะ-นาม) คือ คำนามบอกหมวดหมู่ของคำสามัญนาม และคำวิสามัญนามที่อยู่รวมกันมาก ๆ อาทิคำว่า คณะ กอง หมู่ ผุ่ง โขลง พวก กลุ่ม ฯลฯ

ตัวอย่าง

- กองทหารรักษาการณ์อยู่ตลอดทั้งวันที่หน้าทำเนียบรัฐบาล
- กลุ่ม 10 มกราคมกำลังประชุมกันอย่างเคร่งเครียด
- ผุ่งนกพากันออกหาอาหารแต่เช้ามีด
- โขลงข้างทำลายไร่ข้าวโพดของชาวบ้านเสียหายหมดแล้ว
- คณะลูกเสือชาวบ้านร่วมกันขุดลอกคลองสาธารณะ

5. คำอาการนาม (คำ-อา-กาน-ระ-นาม) คือ คำเรียกที่เป็นนามธรรม ใช้เรียกสิ่งที่ไม่มีรูปร่างไม่มีขนาดแต่สามารถเข้าใจได้ ส่วนใหญ่จะมีคำว่า “การ” และ “ความ” นำหน้า

การใช้คำว่า “การ” และ “ความ” นำหน้ามีข้อสังเกต ดังนี้

คำว่า “การ” จะใช้นำหน้าคำกริยาทั้งหลาย เช่น การเขียน, การเล่น การวิ่ง, การตี, การพูด การเจรจา, การอ่าน เป็นต้น

คำว่า “ความ” จะมีลักษณะการใช้ ดังนี้

1. ใช้นำหน้าคำกริยาที่เกี่ยวกับจิตใจ หรือคำที่มีความหมายในทาง เกิด มี เป็น เจริญ เสื่อม เช่น ความคิด, ความรู้, ความเข้าใจ, ความรัก, ความตาย, ความทุกข์, ความเจริญ, ความเสื่อม เป็นต้น

2. ใช้นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความดี, ความสวย ความเร็ว, ความหรรษา, ความไว, ความถี่ เป็นต้น

ข้อควรสังเกต

1. คำว่า “การ” และ “ความ” ถ้านำหน้าคำชนิดอื่นที่ไม่ใช่คำกริยา หรือคำวิเศษณ์จะไม่นับว่าเป็นอาการนาม เช่น การบ้าน, การเรียน, การพาณิชย์, การเมือง, การประปา, การไฟฟ้า, ความแพ่ง, ความอาญา เป็นต้น คำเหล่านี้จัดว่าเป็น “คำสามัญนาม”
2. คำลักษณนามบางคำใช้กับคำนามที่กล่าวมาแล้ว เช่น โรงเรียนหลายโรงเรียน, ประเทศหลายประเทศ, คณะหลายคณะ เป็นต้น
3. คำสมุหนามบางคำใช้ซ้ำกับคำลักษณนาม จะทราบว่าเป็นคำสมุหนามหรือคำลักษณนามมีข้อสังเกตคือ คำสมุหนามจะอยู่หน้าคำนาม เช่น ฝูงนก, โขลงช้าง, กองทหาร เป็นต้น คำลักษณนามจะอยู่หลังจำนวนนับหรือหน้าจำนวนนับ เช่น ดอกไม้ช่อหนึ่ง, นก 1 ฝูง, ช้าง 1 โขลง เป็นต้น